

LUTHER KOM FORBI!

Hvad har han at fortælle børn og juniorer i dag?

- "Goddag – jeg er Luther!"
- Luthers kernepunkter
- Hvilke fodspor satte Luther?
- Hvad skal du særlig huske efter mit besøg?

"GODDAG – JEG ER LUTHER!"

(Klæd dig ud som Luther og fortæl om dig selv. Medbring en hammer og nogle "teser")

- Jeg hedder Martin Luther. For ca. 500 år siden (31/10 1517) bankede jeg et stykke papir med 95 sætninger (teser) op på døren til slotskirken i Wittenberg i Tyskland. Dette papir satte - sammen med mange andre ting - en stor bevægelse i gang. Resultatet blev, at der skete en reformation af kirken. Jeg havde egentlig bare tænkt mig at drøfte nogle sager med folk angående nogle meget mærkelige skikke, der var blevet indført i kirken. Men i stedet opstod der lutherske kirker rundt omkring i Tyskland og senere ud over hele jorden.

Luther gør op med præsterne og falsk lærdom (Fortælletekst eller info, som du som Luther kan fortælle ud fra i børnehøjde)

Luther var præst og arbejdede som professor. En af de mange ting, han ville gøre op med, var det, man kalder afladsbreve. Præsterne sagde, og folket troede på det, at man kunne købe afladsbreve. Et afladsbrev var et papir, som man fik som bevis på, at man havde modtaget syndernes forladelse. Afladsbreve kunne man købe for penge, som man betalte til kirken. Kirken tjente tykt på disse breve og brugte bl.a. en del af pengene til at bygge den kæmpestore Peterskirke i Rom.

"Når pengene i kisten klinger/straks sjælen ud af skærsilden springer", sagde man. Folket troede, at man ved afladsbreve eller forskellige slags gode gerninger kunne forkorte tiden i skærsilden for dem, som var havnet der.

For Luther var det en hån mod Gud. Man kan ikke handle med Gud. Man kan ikke ved hjælp af penge købe syndernes forladelse. Syndernes forladelse er en gave fra Gud, og den er gratis. Jesus har betalt for alt det, vi skylder Gud, og ved at bekende vores synder for Jesus har han lovet at tilgive os.

Luther var vokset op i den katolske kirke. Han havde selv købt afladsbreve. Han mente dengang, at man skulle gøre en hel masse, for at Gud ville tage imod os. Men en dag skete der det, at han opdagede, at vi ikke selv kan gøre os retfærdige over for Gud, men at Gud gør os retfærdige ved tro på Jesus.

Det, der skete i den lutherske reformation, var, at Martin Luther opdagede sammenhængen i Guds ord. Luther kunne ikke få tingene til at hænge sammen i sit liv. Hvad han end gjorde, og hvor fromt han gjorde det, så kunne det ikke hænge sammen. "Mens jeg grundede dag og nat", siger han, "fik jeg endelig ved Guds barmhjertighed øje på ordenes sammenhæng". Her så han, at den retfærdighed, som Gud kræver, er den, som Jesus har vundet til os, og som vi modtager i dåben. Retfærdigheden er en gave, som Gud giver, og den modtages i tro på Gud. Denne opdagelse fik afgørende betydning for hans tro og liv i hverdagen.

Efter denne opdagelse, hvor ordene og bibelteksterne begyndte at hænge sammen, sagde Luther, "at han følte sig helt igennem født på ny, og det var, som om at jeg gennem åbne porte var trådt ind i selve Paradiset". Ja, da han så evangeliet, så han den åbne port til Paradis.

I 2017 fejrer og markerer den danske folkekirke og mange andre 500-året for reformationen. Der vil blive afholdt mange arrangementer, og mange møder, som alle vil være med til at minde os om, at Luther ikke fandt på noget nyt, men opdagede, ja, genopdagede det evangelium, som Gud giver os. Det vers, som Luther grundede over, var Rom 1,17: "For i det åbenbares Guds retfærdighed af tro til tro – som der står skrevet: 'Den retfærdige skal leve af tro'". Af sammenhængen fremgik det, at det, han skulle gøre, det havde Jesus allerede gjort for ham.

Luther får kirken tilbage til rødderne

Luther selv ønskede ikke, at man skulle bruge hans navn, men sagde dog: "Jeg ville ønske, at man ville fortie mit navn og ikke kalde sig lutherske, men kun kristne. Hvad er Luther? Læren er jo dog ikke min, og jeg er heller ikke blevet korsfæstet for nogen. Paulus holdt ikke af, at de kristne kaldte sig paulinske eller petrinske, men kun kristne. Hvorledes er jeg usle orm dog kommen til, at man nævner Kristi børn ved mit navn, hvori der dog ingen frelse er? Dog, når du anser Luthers lære for at være evangelisk, må du imidlertid ikke helt bortkaste Luther, ellers ville du kaste hans lære bort med ham, hvilken du dog anerkender som Kristi lære."

Med dette citat har vi fået sagt noget præcist om Luther: Luther ville ikke, at vi skulle opkalde os efter sit navn, men så sandt Luthers lære var evangelisk og i overensstemmelse med Kristi lære, kunne man beholde navnet luthersk. I den forstand er han vores kirkefader. Han er ikke kommet med en ny kirke, men med en klargøring af Kristi lære, Kristi evangelium og den sande kirkes indhold.

LUTHERS KERNEPUNKTER

(Medbring tre skilte, hvor der står hhv. Nåden alene, troen alene og skriften alene)

Nåden alene - Troen alene - Skriften alene

Igen og igen vendte Luther tilbage til følgende 3 udsagn: Nåden alene - Troen alene - Skriften alene. Vi frelses ikke ved Guds nåde plus noget andet, men vi frelses ved nåden alene.

Vi frelses ikke ved tro og gerninger, men ved troen alene.

Skriften alene betyder, at det udelukkende er i Guds ord, at vi kan lære Gud at kende. Bibelen er ikke bare en af vejene og en af vejviserne. Alt skal prøves på Guds ord, alt skal bedømmes ud fra Guds klare ord.

Ordene Nåden alene, Troen alene og Skriften alene kan virke både tørt og støvet. Men for Luther var det liv. Vi skal ikke bare mene det ene og det andet, men vi skal leve. Og Jesus kom for at give os livet: "Den, der har Sønnen har livet; den, der ikke har Guds søn, har ikke livet" (1 Joh 5,12). Jesus er den eneste, der kan give os det evige liv. "Kristus alene" – det er det, som det hele drejer sig om.

Hvordan bliver jeg frelst? Måden at fortælle det på varierer, alt afhængig af alder og erfaring, men sagen er den samme. Også børnene skal høre om Kristus alene. De små børn kan godt fange, at det er Gud, som frelser os. Gud frelser, og vi frelses. Gud ordner hele frelsen, og vi tager imod gaven fra Gud. Og den frelse, som Gud giver os, er gratis. For os er den gratis, det er vi det, vi kalder nåde. Men for Gud kostede den alt.

Bibelen bestemmer – ikke præsterne

Det er ikke præsterne, der skal bestemme, hvad vi skal tro og mene. Det er Gud, der viser vejen. Gud har udrustet os med sin ånd, og vi har alle adgang til Gud gennem Jesus Kristus. Præsterne er tjenere. De skal prædike og udlægge Guds ord. Men menigheden skal bedømme og vurdere, om det stemmer overens med Guds ord. (Det kaldes det almindelige præstedømme).

Modersmål

Luther gik meget op i at få Bibelen oversat til modersmålet (tysk for hans vedkommende), så folket kunne læse, hvad Gud siger. Vi har fået Bibelen. "Dine ord er en lygte for min fod, et lys på min sti" (Sl 119,105). Vi kan læse og høre om Gud og på den måde lære Gud at kende.

HVILKE FODSPOR SATTE LUTHER?

(Medbring en masse bøger, luthers lille katekismus, en illustration og en salmebog)

Luthers bøger og katekismus

Luther har prædiker evangeliet og skrevet en masse bøger. I disse bøger er der masser af lærdom om den

kristne tro. Luthers lille katekismus er en af de mange bøger, som han har skrevet. Den skiller sig ud. Den er megalille. Den er en af folkekirkens 5 bekendelsesskrifter. Den er blevet læst i Danmark i knap 500 år og er vel en af de mest læste bøger i Danmark. Den er blevet brugt som undervisningsbog i den kristne tro både i skole og til konfirmandundervisning.

Luther skrev først den store katekismus og dernæst den lille i 1529.

Luthers lille katekismus er simpelthen en guldgrube. Det er en lille håndbog, som hjælper til at holde fast ved troens sandheder. Den er skrevet, så enhver husfar kan få hjælp til at oplære sin husstand i den kristne tro. Her er stof både til den mest erfarne og børnene. Børnene er forbilleder for os andre. Vi skal tage imod Guds rige ligesom små børn. Det udfolder Luther meget stærkt i den lille katekismus.

De små er målgruppen, og de voksne får hjælp til at tale med børnene om det største og vigtigste. Katekismen er formet som en dialog med åbne spørgsmål. Hvem spørger, og hvem svarer? I den åbne dialog i familien og med Gud giver bogen mange gode spørgsmål og svar, som er relevante for både børn og voksne. Katekismen er optaget af de mest centrale spørgsmål om den kristne tro.

Selve katekismen består af de 10 bud, trosbekendelsen og Fadervor samt dåben og nadveren.

En katekismus er undervisning ved spørgsmål og svar. Når vi siger katekismus, tænker vi altså på en undervisning og lærebog i kristendommens grundsatninger formet som spørgsmål og svar. Men det er ikke bare en undervisningsbog, det er en bønnebog. Den giver hjælp til at bede.

Martin Luther ønskede, at katekismen skulle bruges i hjemmene. Der skulle oplæringen i den kristne tro finde sted. Hvert hovedafsnit begynder med ordene: "Som en hufader letfatteligt skal lære sin husstand".

Når man nærlæser og arbejder med katekismen, opdager man, at den henvender sig på samme tid både til børn og til professorer. Vi sidder alle på samme bænk og får gennem den enkle, men meget dybe bog oplæring i den kristne tro.

Luthers dybe pædagogik kommer også til udtryk ved, at de første udgaver af den lille katekismus blev udgivet som en billedbog. Når et barn ser et billede, så vil det ofte sige: "Hvad er det?" Det giver anledning til at fortælle.

Billederne illustrerer bibelhistorien. De billeder, som Luther brugte, udmærker sig ved, at de fortæller bibelhistorie samtidig med, at de illustrerer:

1. Buddet
2. Forklaringen til buddet
3. Illustrationen
4. Bibelhistorien

(Vis fx et billede på det)

Sang og musik

Ud over katekismen er det værd at minde om, at Luther har sat en bevægelse i gang, hvor han skrev evangeliske sange på modersmålet. Luther satte sang og musik meget højt. Han skrev flere salmer, og de fik stor betydning for evangeliets udbredelse. Vi kan nævne "Vor Gud han er så fast en borg" og "Nu fryde sig hver kristen mand", men der er mange andre. Evangeliet skal synges ind i hjerterne, og evangeliet skal prædikes og synges på modersmålet.

HVAD SKAL DU SÆRLIG HUSKE EFTER MIT BESØG?

(Medbring beskidt tøj og rent, hvidt tøj - fx et lagen)

Glæden ved Jesus og det, han har gjort

Ved Jesus kan jeg have en god samvittighed og ejes om, at jeg er et Guds barn. Luther har lært os, at vi ikke skal gå og være bange for, om vi nu har gjort nok til at blive frelst. Jesus har gjort alt for mig. Jeg kan både som barn og voksen være vis på, at jeg for Jesu skyld er et Guds barn.

Vi har byttet med Jesus

Luther siger: "Jeg stod der med mine beskidte, snavsede og iturevne klæder. Da kom Kristus forbi med sin hvide skinnende klædning. Så sagde han til mig: "Martin, lad os bytte klæder", og så byttede vi tøj. Jesus fik mine beskidte klæder, og jeg fik hans rene, skinnende og hvide dragt.

Det er ordet om det salige bytte, som giver ro og hvile. Her er grunden til lykke og fred.

Børnene skal høre om Jesus. Og der er nogen, som skal fortælle dem om Jesus. Jesus er ikke bare verdens bedste ven, men han er vores frelser og vel at mærke den eneste frelser. Derfor skal både børn og voksne høre om ham, så vi kan lære ham at kende som vores ven og frelser.

Luther er en af dem, som på en særlig måde har været optaget af at lære Jesus at kende og fortælle andre om ham. Selvom Luther skrev sine bøger for 500 år siden, så er han noget så aktuel i dag.

For alt det, som Jesus har gjort, har han gjort for mig. Hele evangeliet kan sammenfattes i ordet om det salige bytte: "FOR MIG".

Vi hører Jesus til – på trods af ...

Troens ro og hvile er hos Jesus. Vi falder, fejlvurderer og svigter. Men Jesus slår ikke hånden af os, når vi falder. Vi hører ham til. Troens ro og hvile er, at jeg midt i mine fald og omskiftelige liv kan sige: "Tak, Jesus, for alt, hvad du er og har gjort for mig".

Martin Luther prøvede meget i sit liv. Hans produktion og originale formuleringer var helt suveræne. Men hans sidste ord på en lille seddel, før han døde, lyder sådan: "Vi er tiggere! Det er vist og sandt". Hermed udtrykkes troens ro og hvile: Jeg må komme til Gud med mine tomme hænder. Og Gud tager imod os. Det gør han af nåde alene.

Sognepræst Per Munch, Nyker, Bornholm